

6 *Aika*

*Avoimet ja älykkäät palvelut
Kuutoskaupunkien yhteistyöstrategia*

| *Avoim osallisuus
ja asiakkuus*

Kooste esimerkeistä 6Aika AOA yhteenvetoa varten

13.3.2018

Kaija Puranen, Petri Takala, Juha Perä

Gofore Oyj

6Aika

*Avoimet ja älykkäät palvelut
Kuutoskaupunkien yhteistyöstrategia*

| *Avoim osallisuus
ja asiakkuus*

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Alustus

- Taulukoihin on listattu hankkeen materiaaleja, joissa jokin hankkeen keskeisistä teemoista on korostetusti esillä
- Nostoihin on pyritty saamaan kokoelma dokumentteja, joissa on jotain erityistä teemaan liittyen
- Lisäksi jokaiseen teemaan on valittu esimerkkejä, jotka on esitelty taulukoiden jälkeen

Monitoimijuus ja uudet palvelumarkkinat

Kaupunki	Viittaus materiaaliin
Espoo	Monikanavaisen asiointipalvelun viittekehys – (tarkastalee asiaa johtamisen kannalta, tulee jakoon http://www.espoo.fi/fi-FI/Espoon_kaupunki/Kehittyva__Espoo/Mita_on_viety_maaliin)
Helsinki	Helsinki_Yhteiskehittamisen_malli_v0.1.pptx Dipalveluopas (digi.hel.fi/digipalveluopas) Kaupunkien yhteisen muotoilukielen prototyyppi, http://opencity.design Palvelukokonaisuuksien käyttöliittymäkonseptit ja prototyyppi. Mobiilikonsepti.
Oulu	Monituottajuuteen perustuva toimintamalli Oulun Asiakkuuksien ja palveluiden hallinta ALustava kokonaisuus 20.2.2017
Tampere	Monituottajuuteen perustuvan asiakkuudenhallinnan toimintamalli Tampereenpalvelut.fi alustamalli Tampere aspa_visiotyöpaja_kooste 6Aika AOA Tampere neuvonnan konsepti case Koilliskeskus_lopputuotos Tesomaportaali, www.omatesoma.net
Turku	Asiakkuuksien ja palvelujen hallintamalli Munpalvelut.fi -toimintamallin pilotointi
Vantaa	Monikanavainen asiakaspalvelumalli ja asiakasohjaus Koonti Vantaan kaupungin asioinnin nykytilasta 2017 Tuotos_toimintatapa yritysysteistyöhön Vantaa-infoissa_Vantaa_1_2_2017 (reunaehdot & prosessi) Palvelutarjotin-palvelunäkymän pilotointi

Esimerkki: Monituottajuuteen perustuva toimintamalli

Tiedosto: Työpaketti 5_Monituottajuuteen perustuva toimintamalli (TP5)

Teema: Monitoimijuus, uudet palvelumarkkinat

Miksi hyvä esimerkki

- Kuvaa monituottajuuden toteuttamisen alustatalouden näkökulmasta käyttäen yleisiä käsitteillä

Miten voitaisiin käyttää johtamisessa

- Kaupungin roolin miettiminen
- Tarvearvioinnin tukena muutoksen määrittelyssä

Miksi yritykset voisivat hyötyä

- Yrityksille koituvien hyötyjen mahdollisuuksien sanoittaminen

Esimerkki: Yhteiskehittämisen malli

Tiedosto: Helsinki_Yhteiskehittämisen_malli (TP2)

Teema: Monitoimisuus, uudet palvelumarkkinat

Miksi hyvä esimerkki

- Konkretisoi yhden yhteiskehittämisen prosessin kokemukset ja opit organisaation käyttöön, rohkaisee kokeiluihin

Miten voitaisiin käyttää johtamisessa

- Mallia hyödynnetään laajemminkin mm. innovatiivisissa hankinnoissa

Miksi yritykset voisivat hyötyä

- Yritysten osaaminen näkyviin, mahdollisuus verkostoitua muiden yritysten kanssa
- Tietoa kaupungin todellisista palvelutarpeista ja kehittämisen paikoista

Osallisuus ja yhteiskehittäminen

Kaupunki	Viittaus materiaaliin
Espoo	Avoimen osallisuuden malli Espoo johdanto asiakkuuden hallinta (TP3)
Helsinki	Yhteenvedot yhteiskehittämishankkeista (palautedata, lapsiperheiden digipalvelut, Laurea-projekti) Helsinki_LaureaTyöpajojen tulokset.pdf (TP2) Helsinki_Palautedatan_hyödyntäminen_työpaja3.pptx (TP2) Helsinki_Yhteiskehittämisen_malli_v0.1.pptx (TP2) Lapsiperheet_Idearaati_kooste_Helsinki_1_2017.pdf (TP2) Lapsiperheet_yhteiskehittäminen_Helsinki_1_2017 (TP2)
Oulu	Oulun Asiakkuuksien ja palveluiden hallinta ALustava kokonaisuus 20.2.2017 (TP5) Työpaketti 5_Monituottajuuteen perustuva toimintamalli (TP5)
Tampere	Innovatiivisten ratkaisujen yhteiskehittäminen Yritysyhteistyön käsikirja Lauteilla lölymestarin käsikirja
Turku	Monikanavaisen asiakaspalvelun toimintamalli raportti
Vantaa	Vantaa_Asiointipalvelun mittarit_6Aika AOA_2017 (TP1) 6aika_AOA_työpaketti_4_Monikanavainen_asiakaspalvelumalli_ja_asiakasohjaus_15.5.2017 (TP4) Koonti Vantaan kaupungin asioinnin nykytilasta 2017 (TP4) Uudistuva asiaskaspalvelu aamut 2016_raportti (TP4) Yritysyhteistyö_palvelumuotoilu_Vantaa_1_2_2017 (TP4)

Esimerkki: Yritysyhteistyön käsikirja

Teema: Osallisuus ja yhteiskehittäminen

Miksi hyvä esimerkki

- Malli kuvaa yritysten parhaat edellytyksen kaupungin kehittämis- ja hankintaprosesseihin liittymiseksi

Miten voitaisiin käyttää johtamisessa

- Malli kuvaa yrityslähtöisen toimintaprosessin ja sitä varten tarvittavat kyvykkyudet ja organisaation valmiudet

Miksi yritykset voisivat hyötyä

- Mallin avulla yritykset voivat liittyä kaupungin asiakaslähtöisiin kehittämishankkeisiin ja luoda omaa uutta liiketoimintaa kuntalaisten palvelutarpeisiin perustuen

Esimerkki: Avoimen osallisuuden malli

Teema: Osallisuus ja yhteiskehittäminen

Miksi hyvä esimerkki

- Malli kuvaa kaupunkitasoisen avoimen osallisuuden toimintatavan, kun kohteen on palvelukonseptien yhteiskehittäminen ja palvelujen uudelleen muotoilu

Miten voitaisiin käyttää johtamisessa

- Kuvaa kehittämisen prosessin ja ylläpidossa tarvittavat roolit ja resurssit

Miksi yritykset voisivat hyötyä

- Mallin avulla edistetään kaupunkiorganisaation, yritysten ja kolmannen sektorin yhteiskehittämistä

Digitaalisuus, teknologia, rajapinnat

Kaupunki	Viittaus materiaaliin
Espoo	Sähköisenasiointin asiakastuen toimintamallin kehittämisen viitekehys v.1.0 Sähköinen asiakastuki
Helsinki	Helsinki_Yhteiskehittämisen_malli_v0.1.pptx. Lapsiperheet_Idearaati_kooste_Helsinki_1_2017.pdf Lapsiperheet_palveluaihiot_Helsinki_2_2017 (TP2) Asiakaskokemuksen_mittarikysely_yhteenvedo_Helsinki_2017_1 Kaupunkiympäristö_6Aika_asiakaskokemus_Helsinki Yleisneuvonnan_järjestäminen_Helsinki Marian Design Meetup-verkostoitumiset ja Marian UX Design Day-valmennus Digipalveluopas. Muotoilukielen käyttöliittymäkirjasto. GitHubiin viedyt projektit (palauterajapinnan kehittäminen, muotoilukielioprojekti)
Oulu	Oulun Asiakkuuksien ja palveluiden hallinta ALustava kokonaisuus 20.2.2017 Työpaketti 5_Monituottajuuteen perustuva toimintamalli
Tampere	Tampereenpalvelut.fi pilotin loppuraportti.pdf (TP5) 6Aika AOA Tampere neuvonnan konsepti case Koilliskeskus_lopputuotos
Turku	Turku_Asiakkuuksien ja palveluiden hallinnan yhteenvedo syyskuu 2017 Turku_Monikanavaisen asiakaspalvelun toimintamalli raportti
Vantaa	Vantaa Asiakastuki 6aika_AOA_työpaketti_4_Monikanavainen_asiakaspalvelumalli_ja_asiakasohjaus_15.5.2017 03022017_työpaketti_4_tivistelmä_Solitan selvityksestä Uudistuva asiaskaspalvelu aamut 2016_raportti PTV palvelunäkymän tarjottimen taustalla (nimellä palvelutarjotin)

Esimerkki: Asiakkuuksien ja palveluiden hallinnan kokonaisarkkitehtuurityön yhteenveto

---

Tiedosto: Turku_Asiakkuuksien ja palveluiden hallinnan yhteenveto syyskuu 2017 (TP3)

Teema: Digitaalisuus, teknologia ja rajapinnat

Miksi hyvä esimerkki

- Laajassa materiaalissa on perusteellisesti kuvattu, mitä asiakaskeskeiset ja vaikuttavat palvelut tarkoittavat myös digitaalisuuden, teknologian ja rajapintojen suhteen

Miten voitaisiin käyttää johtamisessa

- Kehitettävien kyvykkyyksien tunnistamisessa

Miksi yritykset voisivat hyötyä

- Yritykset osana palveluketjuja

Esimerkki: Sähköisen asioinnin asiakastuki

- Teema: Digitaalisuus, teknologia ja rajapinnat
- Miksi hyvä esimerkki
  - Kuvaa, mitä tietojärjestelmiä ja teknologiaa tarvitaan, kun asiakastukea keskitetään
  - Kuvaa myös, miten teknologiaa voidaan hyödyntää tulevaisuudessa
- Miten voitaisiin käyttää johtamisessa
  - Kuvaa tarvittavat prosessit ja osaamisen
- Miksi yritykset voisivat hyötyä
  - Keskitetystä tuessa voidaan asiakkaat voidaan ohjata myös yritysten palveluihin

Esimerkki: Lapsiperheiden digitaalisten palveluiden kehittäminen

---

- Teema: Digitaalisuus, teknologia ja rajapinnat
- Miksi hyvä esimerkki
  - Toi yhteen kaikki osapuolet: asiakkaat, pikkulasten vanhemmat, kaupungin työntekijät, yritykset. Hyvin fasilitoitu prosessi synnytti konkreettisia ja toteuttamiskelpoisia palveluaihioita.
- Miten voitaisiin käyttää johtamisessa
  - Tuottaa tietoa asiakkaiden todellisista palvelutarpeista
  - Tarjoaa konkreettisia ratkaisuvaihtoehtoja
- Miksi yritykset voisivat hyötyä
  - Saavat tietoa kaupungin asiakkaiden palvelutarpeista sekä kehittämisen ja yhteistyön paikoista

Asiakastieto, asiakasymmärrys, segmentointi, data ja datan hyödyntäminen

Kaupunki	Viittaus materiaaliin
Espoo	Asiakkuuksien ja palvelujen ohjauksen ja hallinnan viitekehys ja työkalut Monikanavaisen asiointipalvelun viitekehys Viitekehys palveluiden ja asiakkuuksien hallinnan kehittämiseen datan avulla
Helsinki	Asiakaskokemus_Airaksinen_loppuraportti (TP1) Palauteohjautuvan kaupungin arvonluontimalli - elementtien kuvaus (TP1) Palautedatan_hyödyntäminen_työpaja3.pptx (TP2) Yhteiskehittämisen_malli_v0.1.pptx (TP2) Lapsiperheet_palveluaihiot_Helsinki_2_2017 (TP2) Asiakaskokemuksen_mittarikysely_yhteenveto_Helsinki_2017_1 (TP2) Kaupunkiympäristö_6Aika_asiakaskokemus_Helsinki (TP4) Yleisneuvonnan_järjestäminen_Helsinki (TP4)
Oulu	Oulun Asiakkuuksien ja palveluiden hallinta ALustava kokonaisuus 20.2.2017 (TP 5) Monituottajuuteen perustuva toimintamalli (TP5)
Tampere	Monituottajuuteen perustuvan asiakkuudenhallinnan toimintamalli (TP3) Avoin data ja yritykset -loppuraportti 2017-12-14_Tampere.pdf (TP2) Tampereen_kaupunki_Palauteprojekti_loppuraportti.pdf (TP1)
Turku	Asiakkuuksien ja palvelujen hallintamalli Monikanavaisen asiakaspalvelun toimintamalli raportti (TP4)
Vantaa	Asiakas- ja asiointipalvelun mittarit Monikanavainen asiakaspalvelumalli ja asiakasohjaus Koonti Vantaan kaupungin asiointiin nykytilasta 2017 Uudistuva asiakaspalvelu aamut 2016_raportti Yritysyhteistyö_palvelumuotoilu_Vantaa_1_2_2017 Asiakasymmärrystä käsitellään tuotoksissa: Käsikirja palveluneuvonta monituottajaympäristössä

Esimerkki: Asiakaskokemus tutkimus ja selvitystyö

Tiedosto: Helsinki_Asiakaskokemus_Airaksinen_loppuraportti (TP1)

Teema: Asiakastieto, asiakasymmärrys, segmentointi, data ja datan hyödyntäminen

Miksi hyvä esimerkki

- Napakka materiaali kuvaa monipuolisesti mitä asiakaskokemus on, kokemuksen mittaamisen ja antaa esimerkkejä

Miten voitaisiin käyttää johtamisessa

- Johtamistyylin ja arvojen arvioinnissa

Miksi yritykset voisivat hyötyä

- Asiakaskokemus koskettaa myös yrityksiä

Esimerkki: Asiakkuuksien ja palvelujen ohjauksen ja hallinnan viitekehys ja työkalut

---

- Teema: Asiakastieto, asiakasymmärrys, segmentointi, data ja datan hyödyntäminen
- Miksi hyvä esimerkki
  - Kuvaa, miten palveluita johdetaan ja kehitetään asiakasdataa hyödyntäen
- Miten voitaisiin käyttää johtamisessa
  - Asiakasdatan hyödyntäminen palvelujen kehittämisessä
- Miksi yritykset voisivat hyötyä
  - Yritykset voivat hyödyntää asiakasdataa palveluiden ja tuotteiden kehittämiseen

Esimerkki: Espoon kaupunginmuseon asiakaslähtöisten palvelujen kehittäminen

---

Teema: Asiakastieto, asiakasymmärrys, segmentointi, data ja datan hyödyntäminen

Miksi hyvä esimerkki

- Konkreettinen esimerkki (ja työkaluja siitä, miten tehdään asiakasryhmittely, profilointi, kuvataan asiakastarpeet, kumppaniverkosto ja mitä dataa pitäisi kerätä)

Miten voitaisiin käyttää johtamisessa

- Työkaluja asiakassegmentoinnin tekemiseen

Miksi yritykset voisivat hyötyä

- Tunnistetaan kumppaniverkosto ja yhteistyötavat kumppaniverkoston kanssa

Alustatalous, ekosysteemit ja liiketoimintamallit

Kaupunki	Viittaus materiaaliin
Espoo	Ekosysteemien innovaatiojohtamisen viitekehys
Helsinki	Palautetun hyödyntäminen_työpaja3.pptx Lapsiperheet_palveluaihiot_Helsinki_2_2017
Oulu	Oulun Asiakkuuksien ja palveluiden hallinta ALustava kokonaisuus 20.2.2017 Työpaketti 5_Monituottajuuteen perustuva toimintamalli
Tampere	Innovatiivisten ratkaisujen yhteiskehittäminen, työpaketin koonti Yritysyhteistyön käsikirja
Turku	Asiakkuuksien ja palveluiden hallinnan yhteenveto syyskuu 2017 Monikanavaisen asiakaspalvelun toimintamalli raportti Monikanavaisen asiakaspalvelun työpajojen taustamateriaalia Munpalvelut.fi -toimintamallin pilotointi
Vantaa	6aika_AOA_työpaketti_4_Monikanavainen_asiakaspalvelumalli_ja_asiakasohjaus_15.5.2017 Koonti Vantaan kaupungin asioinnin nykytilasta 2017 Palvelutarjotin yritysten ja yhdistysten palveluille

Tampereenpalvelut.fi-toimintamalli

Teema: Alustatalous, ekosysteemit ja liiketoimintamallit tai monituottajuus ja uudet palvelumarkkinat

Miksi hyvä esimerkki

- Malli kuvaa uudenlaisen asiakaslähtöisen ja tuottajariippumattoman palveluviestinnän tavan, jossa kaupunki toimii alustana ja mahdollistajana.

Miten voitaisiin käyttää johtamisessa

- Malli tuo esiin monituottajuuden ja ekosysteemiverkostojen hallinnan tarpeita ja tarjoaa vastauksia niihin.

Miksi yritykset voisivat hyötyä

- Yritykset pääsevät osaksi kaupungin palveluviestintää, joka tavoittaa kuntalaiset laaja-alaisesti. Tuottajariippumaton viestintä tukee asiakkaiden ohjautumista yritysten palveluihin.

Esimerkki: Ekosysteemien innovaatiojohtamisen viitekehys

Teema: Alustatalous, ekosysteemit ja liiketoimintamallit tai johtaminen

Miksi hyvä esimerkki

- Kuvattu innovaatiojohtamisen ja johtajuuden käsitteitä, ekosysteemien logiikkaa, sisäistä dynamiikkaa ja verkostovaikutuksia hyötynäkökulmana sekä kaupungin mahdollistavan roolin elementtejä, kuten innovaatioalustat

Miten voitaisiin käyttää johtamisessa

- Uudistukseen tähtäävän strategian kehittämisessä, kaupungissa toimivien ekosysteemien innovaatiotoimintaa tukevien toimenpiteiden suunnittelussa ja yrityksiä ja yhteisöjä tukevien toimintamallien kehityksessä

Miksi yritykset voisivat hyötyä

- Yritysten ja yhteisöjen keskinäinen toiminta, yhteistoiminta TKI-toimijoiden kanssa ja kaupungin mahdollistava toiminta kitkatonta
- Uusien innovaatioiden syntymisen todennäköisyys kasvaa
- Kaupungin mahdollistavan toiminnan edellyttämät palvelut muodostavat suuren yhtenäisesti käyttäytyvän markkinan - jopa Euroopan laajuisesti

Johtamisjärjestelmä

Kaupunki	Viittaus materiaaliin
Espoo	Monikanavaisen asiointipalvelun viitekehys
Helsinki	Helsinki_Asiakaskokemus_Airaksinen_loppuraportti (TP1) Helsinki_Palauteohjautuvan kaupungin arvонуontimalli - elementtien kuvaus (TP1) Helsinki_Kaupunkiympäristö_käyttäjätarinat_2016 (TP1) Helsinki_Palautedatan_hyödyntäminen_työpaja3.pptx (TP2) Helsinki_Yhteiskehittämisen_malli_v0.1.pptx (TP2) Lapsiperheet_Idearaati_kooste_Helsinki_1_2017.pdf (TP2) Asiakaskokemuksen_mittarikysely_yhteenvedo_Helsinki_2017_1 (TP2) Asiakaspalveluopas_Helsinki (TP4) Helizen_tivistysA4_Helsinki (TP4) Helsinki_Kaupunkiympäristö_asiakaspalveluvisioi (TP4) Helsinki310_draft2 (TP4) Kaupunkiympäristö_6Aika_asiakaskokemus_Helsinki (TP4) Yleisneuvonnan_järjestäminen_Helsinki (TP4)
Oulu	Oulun Asiakkuuksien ja palveluiden hallinta ALustava kokonaisuus 20.2.2017 (TP5) Työpaketti 5_Monituottajuuteen perustuva toimintamall (TP5)
Tampere	Yritysyhteistyön käsikirja (TP2) 6Aika AOA Tampere neuvonnan konsepti case Koilliskeskus_lopputuotos (TP4)
Turku	Turku_Asiakkuuksien ja palveluiden hallinnan yhteenvedo syyskuu 2017 (TP3) Turku_Monikanavaisen asiakaspalvelun toimintamalli raportti (TP4) Turku_Monikanavaisen asiakaspalvelun työpajojen taustamateriaalia (TP4)
Vantaa	Vantaa_Asiointipalvelun mittarit_6Aika AOA_2017 (TP1) Vantaa Asiakastuki (TP3) 6aika_AOA_tyopaketti_4_Monikanavainen_asiakaspalvelumalli_ja_asiakasohjaus_15.5.2017 (TP4) 03022017_tyopaketti_4_tivistelmä_Solitan selvityksestä (TP4) Tuotos_Asiointipalvelun visio ja toimintasuunnitelma_Vantaa (TP4) Yritysyhteistyö_palvelumuotoilu_Vantaa_1_2_2017 (TP4)

Lisätietoja

- Turun kaupunki: Outi Laikko, outi.laikko(at)turku.fi, puh. 050 5590 799 tai Sari Kinnunen sari.kinnunen(at)turku.fi, puh. 050 598 5838
- Helsingin kaupunki: Heli Rantanen, heli.k.rantanen(at)hel.fi, puh. 040 715 6717
- Espoon kaupunki: Marke Kaukonen, marke.kaukonen(at)espoo.fi, puh. 050 553 2495
- Vantaan kaupunki: Mariliinu Ahlström, mariliinu.ahlström(at)vantaa.fi, puh. 043 825 2704
- Oulun kaupunki: Aarne Kultalahti, aarne.kultalahti(at)businessoulu.com, puh. 044 703 1239
- Tampereen kaupunki: Outi Vasara, outi.vasara(at)tampere.fi, puh. 040 806 3548
- Turun ammattikorkeakoulu: Pekka Stenfors, pekka.stenfors(at)turkuamk.fi, puh. 040 3550 537

6 Aika

6 Aika *Avoimet ja älykkäät palvelut
Kuutoskaupunkien yhteistyöstrategia* | *Avoim osallisuus
ja asiakkuus*